

Na podlagi 1., 6., 9., 27. in 28. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS, št. 42/2010), 1. člena Zakona o mladinskih svetih (Ur. l. RS, št. 70/2000 in 42/2010) in 14. člena Statuta Občine Kamnik (Ur. l. RS, št. 101/2008, 45/2010 in 34/2012) je Občinski svet Občine Kamnik na 31. seji, dne 28.05.2014, sprejel

STRATEGIJO RAZVOJA NA PODROČJU MLADIH V OBČINI KAMNIK ZA OBDOBJE 2014–2018

Zakonodajna ureditev mladinskega sektorja

V slovenski zakonodaji mladinski sektor posebej urejata dva zakona, in sicer Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (Ur. l. RS, št. 42/2010) in Zakon o mladinskih svetih (Ur. l. RS, št. 70/2000 in 42/2010). Z zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju se opredeljuje mladinski sektor in določa javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju, Zakon o mladinskih svetih pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in Mladinskih svetov lokalnih skupnosti. Oba zakona med drugim predvidevata tudi pristojnosti lokalnih skupnosti v mladinskem sektorju.

Zakon se s področji mladinskega sektorja (avtonomija mladih, neformalno učenje in usposabljanje, dostop do trga dela in razvoj podjetnosti, skrb za mlade z manj priložnostmi, mobilnost in mednarodno povezovanje, zdrav način življenja, dostop do kulturnih dobrin in sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi) približa revidirani Evropski listini o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje, ki jo je leta 2003 sprejel Kongres lokalnih in regionalnih skupnosti Evrope in je še danes temeljni evropski dokument na področju lokalne mladinske politike. Ta predstavlja temeljni zbirni dokument usmeritev in vsebin na področju lokalnih mladinskih politik.

Vsebine, ki jih mladinska politika prevzema pod svoje okrilje, so jasna posledica njenih ciljev, med katerimi je zagotovo najsplošnejši, ciljno vlaganje v mlade. Ti cilji so doseženi skozi ponotranjena načela v mladinskem sektorju, ki v prvi vrsti zagotavljajo dostop mladih do procesov odločanja in zagotavljanja enakih možnosti dostopa. Temu načelu sledijo vrednote, kot so strpnost, solidarnost in medgeneracijsko partnerstvo, demokratičnost procesov, ki zagotavljajo participacijo mladih v družbenem življenju in redno upoštevanje možnih vplivov na mlade kot splošno načelo pri oblikovanju politik, ukrepov in predpisov.

Resolucije, ki izpostavljajo odgovornost in pristojnosti lokalnih ravni do mladih, mladinske politike in mladinskega dela poudarjajo, da bi morale lokalne skupnosti same ugotoviti posebnosti svoje mlade populacije in iz tega izvesti ustrezne ukrepe. V Sloveniji je to uspelo že nekaterim občinam, kot so na primer Mestna občina Ljubljana, Mestna občina Maribor, Mestna občina Velenje, Občina Ajdovščina, Občina Sežana in sedaj, na to pot stopamo tudi mi, Občina Kamnik. Poudariti pa velja, da ni univerzalnih enotnih ukrepov in da vsaka občina razvija svoj unikaten sistem, ki odgovarja potrebam mladih.

Zakonodajni okvir mladinskega sektorja na lokalni ravni ter razmejitev pristojnosti med državo in občino

Z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju se opredeljuje mladinski sektor in določa javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v njem. V več točkah se navezuje tudi na uresničevanje interesov v lokalnih skupnosti:

- 6. člen ZJIMS opredeljuje nosilce javnega interesa: za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju so pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti; na podlagi navedenega člena imajo mladinske organizacije, mladinski sveti lokalnih skupnosti in organizacije za mlade zakonsko podlago za dialog z lokalnimi skupnostmi in uresničevanje njihovih interesov na lokalni ravni;
- 27. člen ZJIMS neposredno določa tudi pristojnosti samoupravnih lokalnih skupnosti; samoupravna lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju. Zakon nadaljuje, da lahko samoupravna lokalna skupnost uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni, tako, da sprejme lokalni program za mladino, ustanovi delovno ali posvetovalno telo za mladinska vprašanja, finančno podpira programe v mladinskem sektorju in izvaja druge ukrepe v mladinskem sektorju v skladu z ZJIMS.

Občina lahko po ZJIMS (27. člen) mladinsko politiko na lokalni ravni izvaja skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju. Pri tem ZJIMS ponuja nekatere konkretne predloge, in sicer:

- sprejetje lokalnega programa za mladino
- ustanovitev delovnega ali posvetovalnega telesa za mladinska vprašanja
- finančna podpora programom v mladinskem sektorju in
- izvajanje drugih ukrepov v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Spodbujanje društvene dejavnosti, ki je eden od središčnih elementov politike prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti, je namreč ena od izvornih nalog občine v skladu z Zakonom o lokalni samoupravi (ZLS, 21. člen). Posebnih predpisov, ki bi razmejevali pristojnosti med državo in občino, ni. Iz tega razloga lahko občina na podlagi in v okviru 140. člena Ustave RS nalogo spodbujanja društvene dejavnosti uresničuje popolnoma suvereno in na različne načine ter pomembno prispeva k prostočasni in družbeno kulturni aktivnosti mladih.

Na ravni države se izvajanju ukrepov s področja politike prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti mladih najbolj približa Urad RS za mladino, ki je organ v sestavi Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Eno ključnih področij delovanja URSM je omogočanje mladinskega dela in spodbujanje razvoja mladinske politike s podporo kvalitetnim mladinskim programom in programom za mlade, s katerimi mladinske organizacije prispevajo k usposabljanju in pridobivanju veščin ter socialnemu vključevanju mladih. Preko sofinanciranja programov za mlade se spodbuja udejstvovanje mladih ter prispeva h koriščenju mladinske infrastrukture. Pri sofinanciranju mladinskih programov daje URSM prednost programom, ki se odvijajo na nacionalnem nivoju, čeprav nudi pomembno podporo lokalnim mladinskim organizacijam. Urad vsako leto objavi javni razpis/poziv, katerega cilj je sofinanciranje delovanja in programov mladinskih organizacij ter mladinskih programov in programov za mlade, ki jih izvajajo za to usposobljene organizacije.

Opredelitev osnovnih pojmov

Za potrebe razumevanja nadaljnjega besedila opredeljujemo osnovne pojme, povezane s pripravo lokalne strategije za mlade:

1. **Strategija** je dolgoročen načrt dejanj, potrebnih za reševanje problemov pri doseganju določenega cilja;
2. **Mladi** so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta, ki živijo in delajo oz. se izobražujejo v občini
3. **Organizacija v mladinskem sektorju** je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju in je organizirana kot mladinske organizacije, organizacija za mlade ali mladinski svet ki ima sedež v občini;
4. **Mladinski sektor** predstavlja področja, kjer poteka proces oblikovanja i uresničevanja mladinskih politik in mladinskega dela; Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJMS, 9. člen) je mladinski sektor opredeli kot področja, in sicer:
  - avtonomija mladih; doseganje čim hitrejše samostojnosti mladih za družbeno odgovorno življenje,
  - neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
  - dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
  - skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi, oblikovanje strpne in enakovredne družbe z občutkom za pomoč in družbeno odgovornim ravnanjem,
  - prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih, krepitev pozitivnih osebnih vrednot,
  - mobilnost mladih in mednarodno povezovanje, kakovosten medkulturni dialog in razumevanje drugih kultur, zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
  - dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih,
  - sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi, z namenom resničnega dialoga z mladimi pri reševanju vprašanj, ki se nanašajo na mladinsko delo in mladinsko politiko.
5. **Mladinsko delo** je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interese.
6. **Mladinski center** je osrednja organizacija za mlade. Osnovni namen mladinskega centra je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno-izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, pristočasne in druge animacijske aktivnosti kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ. V njem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno in razvojno.
7. **Mladinski program** je skupek mladinskih dejavnosti, ki ga v občini izvaja mladinska organizacija ali organizacija za mlade z namenom doseganja svojega osnovnega poslanstva, in poteka nepretrgoma skozi večji del leta, vsaj 30 tednov v letu, ter vključuje vsaj 15 aktivnih udeležencev.
8. **Mladinski projekt** je posamična aktivnost izvajalca v občini, ki ima datumsko opredeljen začetek in konec, kot na primer prireditve ali druga enkratna akcija.

Aktualno stanje in ukrepi, ki jih že izvajamo na področju mladih v občini Kamnik

Lokalna skupnost izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število, struktura in število prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju

V občini Kamnik se zavedamo pomena mladinskih organizacij/društev ter aktivnega delovanja mladinskega centra, zato jih pri njihovem delu podpiramo in verjamemo v resnično partnerstvo med mladimi in občino. Zavedajoč se ključne vloge mladinskih organizacij, na lokalni ravni, sledimo prizadevanjem za spodbujanje njihove dejavnosti, vključno z zagotavljanjem ustreznih pogojev in sredstev za njihovo delovanje – prostorskih, finančnih itd. Poudariti je potrebno, da imamo v Občini Kamnik aktiven Mladinski center »Kotlovnica«, ki uspešno opravlja svoje poslanstvo in je središčna točka, kjer mladi različnih starosti in nazorov ustvarjajo in razvijajo najrazličnejše klubske aktivnosti, ponujajo tudi možnost preventivnega delovanja, neformalnega izobraževanja in usposabljanja mladih na lokalni ravni. Poleg naštetega je naloga MC Kotlovnica, da skrbi za pogoje delovanja, druženja in drugih dejavnosti mladih posameznikov, zagotavlja prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela, nudi pogoje za razvoj ustvarjalnih mladih posameznikov, razvijajo in izvajajo programe na področju informiranja in neformalnega učenja, sodelujejo pri mobilnosti mladih in povezovanju na mednarodni ravni, pri prostovoljnem mladinskem delu, ... V takšni obliki je mladinski center potreben za ciljno skupino.

Prav tako se je Mladinski svet Kamnik po parih letih mirovanja, konec leta 2013 zopet reaktiviral in je pomemben vezni člen. Mladinski sveti lokalnih skupnosti so ustanovljeni in delujejo na podlagi Zakona o mladinskih svetih z nalogo zastopati interese mladih pri lokalnih (občinskih) oblasteh in se z njimi dogovarjati o aktivnostih, sredstvih ter infrastrukturi, ki bodo namenjeni mladim. Prav tako imajo v skladu z zakonom pravico do dajanja mnenj v vseh zadevah, obravnavanih v občinskih organih, ki zadevajo mlade.

Mladinski svet lokalne skupnosti je pravna oseba zasebnega prava s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon (Zakon o mladinskih svetih) in njegov temeljni akt. Mladinski svet lokalnih skupnosti (MSLS) je prostovoljno združenje lokalnih mladinskih organizacij. V njih se združujejo mladinske organizacije, ki imajo 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta ter imajo sedež v samoupravni lokalni skupnosti. Mladinski sveti lokalnih skupnosti zastopajo interese mladinskih organizacij, ki so v njih včlanjene. Združevanje v mladinske svete lokalnih skupnosti temelji na načelih svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja avtonomnosti vsake mladinske organizacije.

Posebej velja poudariti, da mladinski sveti niso nastali, da bi izpodrinili društva, mladinske organizacije in mladinske centre.

Pomen mladinskih svetov lokalne skupnosti:

- usklajevanje in predstavljanje interesov sodelujočih članic,
- spodbujanje razvoja mladinskih organizacij kot instrumenta mladih v družbi in aktivne udeležbe mladih v javnem življenju,
- spodbujanje javnega dialoga o družbenih vprašanjih,
- mladinski svet lokalne skupnosti je prostor svobodnega izražanja, mnenj in organizacija za vplivanje mladih na odločitve, ki so za njih pomembne.

Njihova vloga ni v tem, da bi sami izvajali aktivnosti, pač pa je pomen MSLS v povezovanju in spodbujanju mladinskih organizacij, centrov in društev ter v ustvarjanju pogojev, da bodo ti v prihodnje delali lažje, boljše in aktivneje. Poleg navedenega, MSLS izpostavljajo tudi druge aktivnosti, ki se jim morajo posvečati:

- mednarodni projekti, posveti, tribune, delavnice, srečanja, mladinske izmenjave, sodelovanje z društvi iz drugih sosednjih občin, izvajanja programa v mladinskem centru ter mladinskem kulturnem inkubatorju, spodbujanje kulturnega in multimedijskega ustvarjanja mladih, spodbujanje raziskovalne in inovativne dejavnosti mladih, spodbujanje družbenega in strankarsko političnega vključevanja mladih v lokalnem okolju, ustvarjanje boljših pogojev za aktivno delovanje mladinskih organizacij preko povezovanja kadrov in souporabe materialnih sredstev.

Posebno pristojnost pa daje MSLS 6. člen Zakona o mladinskih svetih, ki se glasi: »*Vlada, ministrstva in drugi državni organi ter organi lokalnih skupnosti morajo pred določanjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, o tem obvestiti Mladinski svet Slovenije oziroma mladinske svete lokalnih skupnosti.*«

Lokalna skupnost mora participacijo mladih dojeti kot pozitiven pritisk, saj mladi najbolj vedo, katera vprašanja so zanje najbolj aktualna in potrebna hitre rešitve, zato v občini Kamnik že podpiramo in izvajamo ukrepe na področju mladih in sicer:

1. **Sofinanciramo mladinske programe in projekte:** Vsakoletno v občinskem proračunu zagotavljamo sredstva za mladinske programe in projekte, ki jih na podlagi Pravilnika o sofinanciranju mladinskih programov in projektov razdeljujemo preko Javnega razpisa za sofinanciranje mladinskih programov in projektov; namen ukrepa je spodbujanje aktivnega preživljanja prostega časa mladih z udejstvovanjem mladih, omogočanjem mladinskega dela in spodbujanjem razvoja mladinske politike s podporo kvalitetnim programom, projektom in programom za mlade, ki prispevajo k usposabljanju in pridobivanju veščin ter socialnemu vključevanju mladih; ukrep omogoča izvajanje kvalitetnih projektov in programov mladinskih organizacij ter vključevanje čim večjega števila mladih v tovrstne aktivnosti.
2. **Sofinanciramo delovanje MC Kotlovnica:** sofinanciramo redno delovanje mladinskega centra - Kotlovnica in mu poleg sofinanciranja za delovanje zagotavljamo tudi prostore. Mladinski center je namenjen spodbujanju participacije mladih, spodbujanju njihovega aktivnega preživljanja prostega časa, spodbujanju neformalnega učenja in vključevanja v druge občolske dejavnosti, omogočanje aktivnega državljanstva, uveljavljanju večkulturne vzgoje ter integraciji mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi. Mladinski center prav tako nudi infrastrukturo, ki mladim ponuja prostor za druženje in razvijanje svojih interesov, in kadrovsko podporo interesnim oblikam združevanja mladih. MC Kotlovnica izvaja programe mednarodne mobilnosti delno sofinancirane iz programov EU kot so mladinske izmenjave in evropske prostovoljne službe. Prav tako organizira mednarodne delovne tabore.
3. **Zagotavljamo možnosti opravljanja pripravništva v službah občinske uprave;** cilj ukrepa je zagotoviti kakovostna pripravništva (tj. delo z usposabljanjem za samostojno delo) za mlade iz lokalne skupnosti, ki zaključujejo izobraževanje oz. so zaključili izobraževanje na področjih delovanja občinske uprave ali drugih javnih inštitucij v občinskem upravljanju, okrepiti delovne izkušnje mladih,...
4. **Spodbujamo vključevanje mladih in njihovih zastopnikov v postopke sprejemanja prostorskih načrtov:** mladi so preko skupine Štajn in Hiše arhitekture Kamnik aktivno vključeni v sodelovanje in pripravo občinskih prostorskih načrtov, prav tako pa imajo možnost preko te institucije sodelovati pri dejanskih izvedbah prostorskih ureditev v Občini Kamnik. V okviru Hiše arhitektura Kamnik poteka medgeneracijsko izobraževanje na temo arhitekture in prostora, prav tako pa imajo mladi možnost pridobivanja novega znanja (dostop do literature, delavnice, možnost sodelovanja z večjimi podjetji in tujimi univerzami).

5. **Sofinanciramo prevoze dijakov in študentov;** država je s Pravilnikom o subvencioniranju prevoza in Pravilnikom o določanju cen subvencioniranega prevoza uredila ugodne cene vozovnic za dijake in študente; nad 2 do 60 km je cena vozovnice 25,00 €, imajo možnost nakupa polletnih in letnih vozovnic – dijaki so dodatno stimulirani k nakupu le teh, saj se v primeru, da kupijo vozovnice za 10 oz. 9 mesecev, se lahko poleti dva meseca vozijo brezplačno. Občina Kamnik dodatno prispeva in sicer, financira vse dijaške in študentske vozovnice v višini 5%. Prav tako je uvedba Kamnik bus-a dodatno prispeval k mobilnosti mladih; na relacijah, kjer je javni prevoz sicer pokrit slabše, imajo dijaki in študenti sedaj več možnosti prevoza, saj njihove vozovnice veljajo tudi na Kamnik bus-u.
6. **Izbranim izvajalcem LPŠ (Lokalni program športa)** dodatno zagotavljamo sredstva za sofinanciranje športnih površin ali objektov, ki na območju občine nimajo zagotovljenih prostorskih kapacitet za izvajanje redne športne vadbe skozi vse leto ali pa trenirajo v športnih objektih, ki niso v občinski latii (npr. pokriti bazen, smučišče,...). Sredstva so na podlagi priznanih točk programom športne vzgoje otrok in mladine usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport razdeljena društvom, ki zadostujejo omenjenim pogojem.
7. **Pri reševanju stanovanjske problematike** – reševanju vlog za pridobitev neprofitnega stanovanja imajo prednost mladi in mlade družine, družine z več otroki, ...v skladu s Stanovanjskim zakonom in Pravilnikom o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem.

CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA DOKUMENTA

Lokalne skupnosti so tiste, ki so mladim v prepoznavanju njihovih potreb in želja tudi najbližje. V iskanju stika z mladimi praviloma uporabljamo rešitve, ki zadovoljujejo njihove trenutne in specifične potrebe. Ker pa se v Občini Kamnik zavedamo, da mladinska politika ni politika mladih, niti politika o mladih, ampak je politika za mlade, želimo s pričujočim dokumentom predstaviti in urediti celovito stanje mladinske politike na lokalni ravni, smiselno opredeliti načela, ključne usmeritve in smernice, ki naj bodo vodilo pri lajšanju mladih v odraslost in, ki naj se vselej upoštevajo ob oblikovanju in izvajanju obstoječih javnih mladinskih politik, kar pomeni:

1. ustanoviti delovno ali, posvetovalno telo za mladinska vprašanja
2. z izobraževanjem in usposabljanjem, tako formalnim kot neformalnim zagotoviti mladim boljše možnosti,
3. finančno podpirati programe v mladinskem sektorju,
4. na podlagi politike zaposlovanja omogočiti mladim zagotovitev lastne ekonomske in socialne varnosti ter jim tako omogočiti pogoje za lažje osamosvajanje,
5. zagotoviti mladim participacijo in resničen vpliv na odločanje o za njih pomembnih javnih politikah (na vseh družbenih področjih),
6. slediti načelom medgeneracijskega sodelovanja oz. zagotoviti večjo medgeneracijsko solidarnost,
7. nameniti posebno pozornost zdravju in dobremu počutju mladih,
8. zagotoviti mladim varen začetek poklicne poti,
9. vključevanje mladih v strateško načrtovanje, vrednotenje in implementacijo mladinske politike na lokalni in nacionalni ravni.

Predlog Strategije na področju mladih v občini Kamnik za obdobje 2014–2018 zajema naslednja področja:

1. izobraževanje,
2. zaposlovanje in podjetništvo,
3. bivanjske razmere mladih,
4. zdravje in dobro počutje,
5. mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja ter
6. kultura, ustvarjalnost, ...
7. prostčasne aktivnosti

Področje: izobraževanje

Mladi se v izobraževalni sistem vključujejo z namenom pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko kasneje na trgu delovne sile pridobili zaposlitev ter si tako zagotovili dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi. Izobraževanje je torej pogoj za zaposlovanje mladih, hkrati pa izobraževanje v duhu vseživljenjskega učenja omogoča boljše prilagodljivost mladih pogosto nepredvidljivim razmeram na trgu delovne sile. Na ta način igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa pospešuje njihov osebni razvoj in služi uresničevanju njihovih življenjskih ciljev ter učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti, inovativnosti in trajnostnega razvoja družbe. Izobraževanje (formalno in neformalno) mora mladim zagotavljati širino in posledično kakovost življenja, ki ni odvisna le od zaposlitve, ampak tudi od tega, kaj posameznik v življenju počne poleg službe.

Utemeljitev pomembnosti področja izobraževanja

Mladi se v izobraževalni sistem vključujejo z namenom pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo kasneje na trgu delovne sile pridobili zaposlitev ter si tako zagotovili dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi.

Izobraževanje (formalno in neformalno) mora mladim zagotavljati širino in posledično kakovost življenja, ki ni odvisna le od zaposlitve, ampak tudi od tega, kaj posameznik v življenju počne poleg službe. Za vse to je danes izjemnega pomena tudi informacijska in digitalna pismenost, ki je za vsakega človeka čedalje večjega pomena ne glede na poklic in službo, ki jo opravlja. Kakovostno in učinkovito izobraževanje mladih je usmerjeno k pridobivanju visoke ravni znanja, kar prinaša kakovostno izobraženo delovno silo. Ta pomembno vpliva na razvoj gospodarstva, saj izboljšuje njegovo konkurenčnost in učinkovitost ter vanj vnaša inovacije ter druge pomembne vidike razvoja, kot sta socialni in okoljski. Pospeševanje kakovostnega izobraževanja in usposabljanja za mlade, še zlasti neformalnega, za katerega lahko občina naredi največ, predstavlja nezanemarljiv prispevek lokalne skupnosti k ekonomskemu in družbenemu razvoju lokalnega okolja.

Predlogi ukrepov za občino:

- **štipendije za dijake in študente** (cilj podeljevanja štipendij je predvsem pomoč in omogočanje šolanja dijakom in/ali študentom s poudarkom na dijakih oz. študentih iz socialno ogroženih družin)
- **zagotavljanje možnosti opravljanja študijske prakse v občinski upravi in drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju** (študijska praksa je namenjena praktičnemu usposabljanju tekom formalnega izobraževanja, obsega omogočanje opravljanja obvezne študijske prakse; na strani občine in drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju – Matična knjižnica Kamnik, Medobčinski muzej Kamnik, Dom kulture Kamnik, ... in zagotavljanje mentorja),
- **sofinanciranje projektov neformalnega izobraževanja v mladinskih strukturah** (cilj omenjenega projekta je izobraziti mladino za usposabljanje in pridobivanje veščin, ki mladim omogočajo, da sami izvajajo projekte, za delovanje v različnih aktivnostih na lokalni, regionalni in državni ravni. Neformalno učenje je pojem, ki

opredeljuje učenje s pomočjo organiziranih delavnic s pomočjo izkušenih mentorjev na različnih področjih. Prednosti se kažejo v bolj praktičnem, inovativnem pristopu učenja (learning by doing) in bolj v sproščenem vzdušju, ker delavnice ne potekajo v šoli in mentorji delujejo v bolj sproščenem pristopu podajanja vsebin. Pri neformalnem izobraževanju gre za pridobivanje, razširjanje, obnavljanje, posodabljanje in poglobljanje znanja, kjer ni nujno, da se pridobljeno znanje dokazuje z javno veljavno listino, vendar je takšna oblika dodatnega izobraževanja nujno potrebna na vedno bolj konkurenčnem trgu delovne sile).

Področje: zaposlovanje in podjetništvo

Mladi v obdobje odraslosti vstopajo s pridobivanjem kompetenc in razvijanjem osebnih okoliščin, ki jim omogočajo samostojno življenje in delovanje. Prvi korak na tej poti je zaključek šolanja v okviru formalnega izobraževalnega sistema, že drugi korak pa je socialno in ekonomsko osamosvajanje, ki ju prinaša zaposlitev.

Med mladimi pa obstajajo tudi osebe, ki niso ne v izobraževanju, zaposlitvi ali usposabljanju in torej niso udeleženci javno veljavnih formalnih izobraževalnih programov ali zaposleni oziroma registrirani iskalci zaposlitve.

Prvi cilj na področju zaposlovanja in podjetništva je tako olajšati začetek delovne kariere, s pričakovanim razvojnim učinkom preprečitve izgube izobrazbenega in podjetniškega potenciala mladih; prioriteta podpodročja za doseg cilja so:

- izboljšanje javnih politik omogočanja hitrega in ustreznega vstopa mladih na trg dela,
- spodbujanje inovativnosti, ustvarjalnosti, samoiniciativnosti, podjetništva (vključno s socialnim podjetništvom) in samozaposlovanja mladih ter povečevanja pomena razvijanja družbeno odgovorne podjetniške naravnosti in znanju,
- boljše povezovanje izobraževalnega sistema s potrebami trga dela

V občini Kamnik živi približno 30.000 prebivalcev, od tega je po podatkih CRP, (centralni register prebivalstva) število prebivalcev v starosti od 15 do 29 let, dobrih 5300.

V spodnji tabeli so zadnji podatki brezposelnosti med mladimi, pridobljeni s strani Zavoda za zaposlovanje RS

Registrirane brezposelne osebe, mladi (15-29 let), marec 2014

	Število	Delež med vsemi mladimi BO (v %)
Slovenija	33.052	100,0
KAMNIK	401	1,2
DOMŽALE	462	1,4
LJUBLJANA	3.926	11,9

Registrirane brezposelne osebe, mladi (15-29 let), po spolu, marec 2014

	moški	ženske
Slovenija	16.163	16.889
DOMŽALE	237	225
KAMNIK	197	204
LJUBLJANA	2.030	1.896

Registrirane brezposelne osebe, mladi (15-29 let), po ravni izobrazbe (Klasius - SRV), marec 2014

	DOMŽALE	KAMNIK	LJUBLJANA	Slovenija
11 nepopolna osnovnošolska	5		11	170
12 osnovnošolska	86	91	961	7.431
13 nižja poklicna	10	16	108	1.106
14 srednja poklicna	94	70	499	5.445
15 srednja strokovna, srednja splošna	177	155	1.441	12.264
16 visokošolska 1. stopnje ipd	42	39	388	3.517
17 visokošolska 2. stopnje ipd.	45	29	452	2.833
18 visokošolska 3. stopnje ipd.		1*	21	97
19 neznana izobrazba, ni podatka	3*		45	189

* Prosimo vas, da s podatki ravnate v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP).

Registrirane brezposelne osebe, mladi (15-29 let), po trajanju brezposelnosti, marec 2014

	DOMŽALE	KAMNIK	LJUBLJANA	Slovenija
0-5 mesecev	250	224	1.915	17.372
6-11 mesecev	95	96	846	6.776
12-23 mesecev	89	55	753	5.519
24 mesecev ali več	28	26	412	3.385

Stopnja registrirane brezposelnosti

	2013	feb.14	
	15-29 let	15-24	25-29
SLOVENIJA	21,0	34,8	21
Domžale	16,4	30,1	17,3
Kamnik	15,9	26,9	16,5
Ljubljana	19,9	34,4	21

Utemeljitev pomembnosti področja zaposlovanje in podjetništvo

Poudariti je potrebno, da so mladi pogosto »nosilci novih znanj«, ki jih prinašajo iz izobraževalnega procesa, in številnih socialnih spretnosti in kompetenc, vezanih na odraščanje v sodobni informacijski družbi. Zato imajo velik potencial »podjetniška delovanja«. Kljub temu pa mladim pri zagonu lastnega podjetja nemalokrat primanjkujejo finančna sredstva, potrebna podporni infrastruktura in izkušnje.

Predlogi ukrepov za občino:

- **subvencioniranje prvih rednih pogodbenih zaposlitev za mlade** (cilj ukrepa je spodbuditi lokalne delodajalce k ustvarjanju novih delovnih mest na lokalnem trgu dela in zaposlovanju mladih iskalcev prve zaposlitve iz lokalne skupnosti; pri tem je potrebno poskrbeti tudi za ustrezno promocijo ukrepa med lokalnimi delodajalci in potencialnimi koristniki ukrepa)
- **organizacija lokalnega zaposlitvenega sejma** (ukrep obsega organizacijo eno - ali več dnevnega dogodka, na katerem se zberejo lokalni delodajalci, nosilci dejavnosti karijerne orientacije, predstavniki lokalnega urada za delo, zaposlitveni svetovalci in drugi strokovnjaki ter mladi iz lokalne skupnosti; namen ukrepa je spodbuditi odgovorno načrtovanje kariere med mladimi ter zagotoviti lokalnim potrebam ustrezno informiranje mladih o možnostih zaposlovanja, posledično spodbuditi zaposlovanje mladih na lokalnem trgu dela)
- **občina se v ta namen izvedbe ukrepa poveže:** z lokalnimi delodajalci, lokalnim uradom za delo, s strokovnjaki na področju zaposlovanja, regionalno razvojno

agencijo, s formalno izobraževalnimi institucijami ter nosilci neformalnega izobraževanja, z mladinskimi predstavništvi v lokalni skupnosti, z mladimi v lokalni skupnosti.

- **vzpostavitev podjetniškega inkubatorja in finančne spodbude za samozaposlovanje ter podjetništva mladih** (cilj ukrepa je omogočiti zlasti mladim podjetnikom ugodno podporno okolje za nastanek, rast in razvoj podjetniške dejavnosti; namen ukrepa je ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti s spodbujanjem podjetništva med mladimi iz lokalne skupnosti; ukrep predvideva krepitev podjetniškega duha, kreativnost in inovativnost med mladimi ter širitev zavedanja o samozaposlovanju kot enim izmed realnih možnosti zaposlovanja in dela, zmanjšuje brezposelnost med mladimi, povečuje realizacije učnega in delovnega potenciala mladih v lokalnem okolju, ...)

Področje: bivanjske razmere mladih

Stanovanjske in bivanjske razmere mladih so pomembne tako z vidika delovanja sistema stanovanjske oskrbe, z vidika demografske reprodukcije (samostojno stanovanje kot funkcija ustanavljanja samostojnega gospodinjstva) kot tudi z vidika stanovanjske ranljivosti mladih (možnost in dostop mladih do stanovanja, njegova primernost). V okviru stanovanjske problematike mladih je posebej pereče relativno pozno odseljevanje mladih od staršev. Na to, kdaj mladi lahko opravijo prehod v samostojno stanovanje in s tem povezano samostojno gospodinjstvo, vpliva več dejavnikov. Poleg individualnih so pomembni predvsem strukturni; Slovenija spada med države z izrazito majhnim najemnim sektorjem, in sicer tako profitnim kot neprofitnim, kar torej pomeni za mlade manj priložnosti za osamosvojitve in težji prehod v samostojno stanovanje.

Prvi cilj na področju bivanjskih razmer je:

- zagotavljanje kapacitet in sistemsko urejena dostopnost stanovanj za mlade,
- okrepitev in spodbujanje trga javnih najemnih stanovanj,
- ustrežnejša uporaba praznih stanovanj,
- delovanje informacijske točke, kjer bi mladi na enem mestu lahko izvedeli za vse možnosti in načine pridobitve stanovanja (kreditiranje, pogoji za pridobitev neprofitnega stanovanja,...) o praktičnih vidikih bivanja ter pravicah in dolžnosti na tem področju

Utemeljitev pomembnosti področja bivanjske razmere mladih

Zaradi lastniške strukture stanovanj v Sloveniji postaja predvsem pri mladih vse večji problem prijava »stalnega« bivališča, ki je osnova za uveljavljanje njihovih pravic. Težave imajo predvsem tisti, ki živijo v tržnih najemniških stanovanjih, kjer lastniki stanovanj pogosto ne dajo soglasja k prijavi bivališča; stalno bivališče vpliva na celo vrsto pravic posameznika, nanj so vezane tudi pravice do nekaterih socialnih transferjev (napr. pravica do subvencije za najemnino), prijava iskalcev zaposlitve ipd... Pri zagotavljanju večje dostopnosti do stanovanj za mlade bi lahko pripomogle t.i. »stanovanjske zadruge«. Te imajo v številnih državah Evropske unije veliko vlogo pri zagotavljanju cenejših lastniških in najemnih stanovanj, v Sloveniji pa je združništvo redko spodbujano s strani države; spodbude praviloma zagotavljajo lokalne skupnosti.

Predlogi ukrepov za občino:

- **ustanovitev stanovanjske zadruge** (ukrep obsega ustanovitev stanovanjske oz. neprofitne stanovanjske organizacije; namen stanovanjske zadruge je pridobivanje, upravljanje in oddajanje neprofitnih najemnih stanovanj; namen ukrepa je omogočiti lažjo ureditev samostojnih bivalnih razmer za mlade v lokalni skupnosti ter posledično ohraniti mlade in njihove potenciale v lokalnem okolju; cilj ukrepa so mladi v starosti med 15. in 29. letom)

- **lokalni stanovanjski program** (ukrep obsega pripravo, sprejem in uresničevanje stanovanjskega programa v skladu s stanovanjsko zakonodajo; cilj ukrepa so mladi, ki na območju občine prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje)

Področje: zdravje in dobro počutje

Cilj na tem področju je poskrbeti za zdravje in dobro počutje mladih s poudarkom na spodbujanju duševnega in spolnega zdravja, športa, telesne dejavnosti in zdravega načina življenja ter preprečevanju in zdravljenju poškodb, motenj prehranjevanja, odvisnosti in zlorabe drog.

Prvi cilj na področju zdravja in dobrega počutja mladih je spodbujanje redne telesne dejavnosti, uravnoveženega prehranjevanja in vzdrževanja priporočene telesne teže med mladimi (15 –29 let); prioriteta področja za doseg ciljev so:

- zagotavljanje sistemskih pogojev za redno telesno vadbo,
- preprečevanje kajenja in prvih poskusov kajenja, tvegane in škodljive rabe alkohola in prepovedanih drog,
- zagotavljanje zdrave in varne zabave ter obvladovanje nasilja povezanega z javnimi prireditvami,
- ozaveščanje mladih ter usposabljanje mladostnikov za izvajanje aktivnosti o zdravem načinu življenja za zmanjšanje okoljskih dejavnikov tveganja za zdravje,
- vključevanje mladih, v oblikovanje, izvajanje in vrednotenje programov krepitve zdravja povezanega z okoljem.

Utemeljitev pomembnosti področja zdravje in dobro počutje

Zdravje ne nastaja le v zdravstvenem sektorju, pač pa povsod tam, kjer mladi živijo, delajo, se učijo, družijo ipd. Ker je prav obdobje mladosti starostno obdobje, v katerem se življenjski slog oblikuje v najbolj značilni meri, so torej preventivni programi na področju zdravja mladih bistven element trajnostno naravnane zdravstvene politike.

Predlogi ukrepov za občino:

- lokalna skupnost z vodenjem ustrezno naravnane politike za mlade na eni strani zmanjšuje morebitne negativne vplive zdravju tveganega vedenja mladih na družbene in ekonomske okoliščine občine, na drugi strani pa tudi dolgoročno vlaga v razvoj polno sposobnih, aktivnih in odgovornih prebivalcev, ki lahko s svojo nemoteno dejavnostjo krepijo kakovost družbenega življenja v lokalnem okolju,
- s posameznimi enkratnimi posegi, mehanizmi in programi, ki naslavljajo predvsem vzroke nasilja in mladostniškega prestopništva, lahko pripomore k zagotovitvi pogojev za odraščanje mladih v duhu nenasilja, medsebojnega spoštovanja in odgovornosti do družbenih pravil,
- širše osveščanje med mladimi s preventivnimi ukrepi, ne samo od alkohola, drog, kajenja, temveč tudi od internetnih oblik odvisnosti med mladimi v sodelovanju z ZD Kamnik,
- postavitve »igromata« za sistem vračanja igel za odvisnike od drog,
- spodbujanje in zagotavljanje pogojev za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti ter načrtovanje, gradnja in vzdrževanje lokalno pomembnih javnih športnih objektov. Ukrepi športne politike se predvsem nanašajo na organizirano športno dejavnost, športno rekreacijo, ... šport predstavlja pomemben dejavnik pri krepitvi zdravja v družbi in zlasti med mladimi odločilno vpliva na preprečevanje in zdravljenje vrste sociopatoliških pojavov, kot so potepuštvu, huliganstvo, mladinsko prestopništvo, pijančevanje in zasvojenost z drogami.

Področje: mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja

Mladinske organizacije kot učno polje demokracije gradijo na mladem posamezniku kot aktivnemu in odgovornemu državljanu, ki bo ta odnos ohranil tudi kasneje v življenju. Tu nepogrešljivo vlogo igrajo tudi mladinske organizacije, ki z »usposabljanjem, mednarodnim sodelovanjem, mobilnostjo« omogočajo mladim, da ti vplivajo na družbo ter s tem ključno prispevajo k razvoju lokalne skupnosti. Eden izmed pomembnejših ciljev je tudi spodbujanje družbene angažiranosti in participacije mladih v prostovoljnih dejavnostih. V praksi je za aktivno in učinkovito participacijo ključno informiranje, posvetovanje in odločanje. Ključno vlogo pri pospeševanju aktivnega državljanstva in participacije je potrebno priznati mladinskim organizacijam, ki delujejo na podlagi neposrednega dela z mladimi in so posledično mladim občanom najbližje.

V skupino mladih, ki v okviru participacije pri oblikovanju lokalnih politik ne delujejo v obliki organiziranih, pravno-formalno določenih in priznanih struktur, sodijo mladi, ki se iz objektivnih ali subjektivnih razlogov ne vključujejo oziroma se ne želijo vključiti v organizirane oblike združevanja mladih. Ti se lahko v okviru participacije pojavljajo kot posamezniki ali pa v okviru neformalnih struktur. Za lokalne oblasti ti mladi predstavljajo veliko priložnost za širitev aktivne participacije na lokalni ravni, zato moramo poiskati ustrezne oblike informiranja, komuniciranja in sodelovanja tudi s to skupino mladih.

Utemeljitev pomembnosti področja mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja

Spodbujanje aktivnega državljanstva je pomemben element zagotavljanja kapacitet za kakovostno mladinsko delo. Prvenstveno je usmerjeno v krepitev vloge mladih, v njihovo izobraževanje in usposabljanje za učinkovitejše udejstvovanje v javnem in splošnem družbenem dogajanju. Razvoj lokalnih mladinskih politik zagotavlja dvig socialnih, državljanskih in kulturnih kompetenc med mladimi in odraslimi.

Predlogi ukrepov za občino:

Za kakovostno oblikovanje lokalnih politik je nujno, da se lokalne oblasti znajo in želijo približati mladim ter jih ustrezno vključiti v procese oblikovanja. Da bi lahko mladi uspešno in učinkovito sodelovali v mladinskem sektorju, je potrebo slediti ciljem:

- spodbujanje ustanavljanja in razvoja organizacij v mladinskem sektorju (ciljna skupina ukrepa so mladi, vključeni v mladinska društva, kulturna društva kot neformalne skupine mladih oz. neorganizirana mladina. Ukrep predvideva neposredne koristi za organizirano in neorganizirano mladino v občini. Ker gre za odprto infrastrukturo, se z ukrepom dosega široke množice mladih;
- okrepitev materialnih in finančnih kapacitet delovanja organizacij v mladinskem sektorju, tudi sofinanciranje za opremo,
- zagotavljanje geografsko usklajenega razvoja organizacij v mladinskem sektorju in delovanja neorganizirane mladine,
- spodbujanje prostovoljstva med mladimi,
- večja socialna vključenost mladih z manj priložnostmi,
- pomoč pri pridobivanju dodatnih virov za izvedbo aktivnosti iz razpisov za pridobitev nepovratnih sredstev.

Področje: kultura, ustvarjalnost

Na področju kulturnega udejstvovanja mladih mora imeti poseben pomen »sistematična kulturna vzgoja«. Prav s kulturo je pri otrocih in mladini najlažje izoblikovati celovito razumevanje sveta in spodbuditi osebno rast.

Prvi cilj je skrb za dostopnost kakovostne ponudbe in participacijo mladih v kulturi, s pričakovanim razvojnim učinkom krepitev dostopnosti kulturne ponudbe in povečano kulturno udejstvovanje mladih v kulturi, tako z vidika ustvarjalcev kot z vidika »potrošnikov« kulture.

Utemeljitev pomembnosti področja kultura, ustvarjalnost

Kultura je zgodovinski temelj nacionalne identitete in osrednji element sodobne evropske prepoznavnosti slovenske države. Z vidika družbenega razvoja je kultura odločilna za razvoj posameznikove identitete, hkrati pa tudi za razvoj posameznikovih individualnih nadarjenosti. Za celovit razvoj posameznikove kulturne zavesti ter za razvoj kulturne zavesti družbe kot celote je treba kulturno-umetnostno vzgojo načrtno razvijati v celotnem vzgojno-izobraževalnem procesu in jo prepoznati kot ključno vseživljenjsko kompetenco na vseh ravneh izobraževanja. Hkrati je treba spodbujati izobraževanje za ustvarjanje in poustvarjanje na področju umetnosti ter humanističnih študijev s področja kulture ter mladim omogočati štipendiranje študija teh smeri. Pomembno je tudi ozaveščanje mladih o novih »odprtih poklicih«, ki temeljijo na posameznikovi ustvarjalnosti. Primer so poklici v okviru kulturnih in ustvarjalnih industrij. Gre za industrije, katerih najpomembnejši skupni imenovalac je ustvarjanje medijskih, IKT – informacijsko komunikacijskih tehnologij, vizualnih, glasbenih, besednih in drugih vsebin, oblike poklicev pa se razpenjajo od klasičnih do svobodnih.

Predlogi ukrepov za občino:

- zagotoviti mladim pogoje za boljšo dostopnost do kulturne dediščine,
- zagotavljanje pogojev za krepitev participacije mladih v kulturi,
- zagotavljanje večje dostopnosti aktivnega kulturnega ustvarjanja za mlade v smislu kontinuirane oblike neformalnega izobraževanja za različna umetnostna področja,
- zagotavljanje prostorskih in tehničnih pogojev za umetniško ustvarjanje mladih.

Področje: prostočasne aktivnosti

Prosti čas je čas, ko posameznik deluje razmeroma avtonomno in ima večjo možnost za izražanje samega sebe, lahko pa ga obravnavamo kot čas, ko se ukvarjamo z aktivnostmi, ki nudijo sprostitev in počitek, razvedrilo, zabavo, socialno in osebno izpolnitev. Katerim prostočasnim aktivnostim se bo posameznik posvečal, ni odvisno le od njegovega trenutnega razpoloženja, potreb in interesov, ampak tudi in predvsem od možnosti in ponudbe okolja, v katerem živi in deluje, ter seveda lastnih finančnih in drugih možnosti. Današnji svet interneta, hipermarketov, potrošnje in komercializacije znanj je navidezno raznolik svet udobja in različnih možnosti. Po drugi strani pa ravno to navidezno izobilje predstavlja izvor tveganj in negotovosti, katerim so posamezniki, predvsem mladi, najbolj podvrženi pri oblikovanju svoje osebne, poklicne i socialne identitete. Z ustreznimi ukrepi na področju prostočasnih aktivnosti za mlade in s podporo organizacijam, ki skrbijo za aktivno udejstvovanje mladih v prostem času, lahko poskrbimo, da prosti čas za mlade ne predstavlja pasti, temveč pomembno priložnost za primeren in zdrav razvoj v odgovornega odraslega. Primerno organiziran prosti čas lahko mladostniku ponudi nove priložnosti in nova znanja, mu pomaga pri razvoju spretnosti in socialnih izkušenj ter razvija prijateljske odnose s sovrstniki in starejšimi. Gre torej za čas, ko posameznik deluje razmeroma avtonomno in ima večjo možnost za izražanje samega sebe. Na izbor prostočasnih aktivnosti posameznika torej vplivajo ponudba okolja, v katerem živi, obseg prostega časa, interesi posameznika, pa tudi obseg in intenziteta posameznikovega profesionalnega – obveznega dela.

Utemeljitev pomembnosti področja prostočasne aktivnosti

S prostočasnimi aktivnostmi mladi zadovoljujejo različne potrebe; prav oni so v zadnjih letih podvrženi številnim spremembam, ki so posledica spremenjene logike delovanja vseh področij, ki vplivajo na kakovost njihovega življenja. Identitetni razvoj postaja projekt posameznika, katerega rezultati določajo uspešnost integracije v odraslo socialno okolje. Ravno prosti čas in prostočasne aktivnosti predstavljajo področje, v katerega lahko posegamo za spodbujanje pozitivnega identitetnega razvoja mladih. S tem, ko mladim omogočimo varno raziskovanje svojih talentov in sposobnosti, veliko pripomoremo k njihovemu identitetnemu razvoju in iskanju vloge v družbi. Mladi razvijajo svojo samopodobo,

se zavedajo sebe in svojih sposobnosti in tako pridobijo samospoštovanje, osebni nadzor in odgovornost, torej lastnosti, ki jih potrebujejo za vstop v svet odraslih.

Prostočasne aktivnosti lahko v grobem delimo na aktivne in pasivne, strukturirane in nestrukturirane. Številni avtorji ugotavljajo, da so predvsem strukturirane prostočasne dejavnosti tiste, ki pozitivno vplivajo na mladostnikov psihosocialni razvoj. Kot strukturirane dejavnosti pojmuje tiste, kjer so omejitve, cilji in pravila jasno določeni (te so povezane s številnimi razsežnostmi pozitivnega razvoja mladostnikov). Poudariti seveda velja, da da pasivne prostočasne dejavnosti (druženje z vrstniki, gledanje televizije, poslušanje glasbe,...) same po sebi niso problematične. Težava nastane, če tovrstne dejavnosti postanejo prekomerne oz. prevladujoče ali celo edini način preživljanja prostega časa.

Zanemariti ne smemo niti vloge neformalnega učenja, ki zadnje čase pridobiva vse večjo vlogo v življenju mladih in se odvija predvsem v prostem času. Pozitivni učinki, ki jih neformalno učenje prinaša, se kažejo predvsem v razvijanju aktivnega državljanstva in avtonomije mladih. Prav neformalno učenje in participacija dajeta mladinskemu delu identiteto. Ker je mladost pojmovana kot prag odraslosti, naj bi tudi prosti čas služil funkciji pridobivanja znanja ter raznih spretnosti in veščin. Nosilci tovrstnega neformalnega učenja so zlasti mladinske organizacije in organizacije za mlade, ki s svojimi programi in aktivnostmi mladim nudijo pestro izbiro možnosti preživljanja prostega časa na zabaven in družbeno koristen način.

Aktivne in strukturirane prostočasne aktivnosti mladih naj bi prispevale k večji fleksibilnosti, samorefleksiji in sposobnosti obvladovanja konfliktov, obenem pa naj bi mladi v prostem času pridobivali dodatno znanje jezikov, dela z računalnikom, socialnih veščin itd.

Politika prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti predstavlja vse ukrepe, strategije in mehanizme družbene oblasti, ki so namenjeni zagotavljanju podpornega okolja za obstoj in razvoj strukturiranih prostočasnih in družbeno-kulturnih dejavnosti v skupnosti ter spodbujanju mladih h kakovostnemu preživljanju prostega časa.

Predlogi ukrepov za občino:

- zagotavljanje in podpora (prostorska in finančna) delovanju mladinskega centra,
- zagotavljanje in podpora delovanju Mladinskega sveta Kamnik
- zagotavljanje in pomoč pri iskanju samostojnih prostorov za delovanje MS Kamnik in ostalim mladinskim organizacijam,
- aktivno vključevanje mladih (posvetovalni organ župana),
- spodbujanje k samostojnosti in čim večji neodvisnosti mladih kot tudi njihovih organizacij
- pridobitev certifikata mladim prijazna občina.

ZAKLJUČEK

Z oblikovanjem strategij pridobimo strateški razvojni program na zadevnem področju. Za večjo konkretizacijo razvojnih programov (v našem primeru lokalnih razvojnih programov za mlade) je opredeljene smernice strategije smiselno pretvoriti v projekte, ki bodo imele terminsko strukturo in potrebna zagotovljena sredstva. Politično in širše delovanje mladih kaže na »zdravo« delovanje demokracije in pozitivno vpliva na oblikovanje identitete mladostnika. Participacija se nanaša na aktivno udeležbo in resnično vplivanje mladih na odločitve, ki zadevajo njihovo življenje. Udejstvovanj se zato ne meri le v obsegu, ampak tudi v kvaliteti. Kvaliteta udejstvovanja pa je učinkovita, ko imajo ljudje učinek na proces, vplivajo na odločitev ali proizvedejo želeni rezultat, zato morajo družbene institucije in organizacije skrbeti, da ponudijo mladim možnost sodelovanja in udejstvovanja.

Lokalne oblasti so mladim najbližje, zato imajo/imamo pomembno vlogo pri spodbujanju njihovega sodelovanja. Mladim prijazna občina mora imeti vzpostavljen sistem sodelovanja mladih in občine, ki se kaže s formalnimi in neformalnimi strukturami, ki tovrstno sodelovanje omogočajo. Stanje na področju položaja mladih je potrebno izboljšati in jim tako omogočiti,

da odrastejo v samostojne in odgovorne državljane in omenjeni dokument je strokovni vir vsem, ki želijo vprašanja povezana z mladimi, reševati celovito in jim ponuditi okolje, v katerem bodo lahko dobro živeli.

Lokalna skupnost mora participacijo mladih v celoti dojeti kot dragocenost oz. vrednoto.

Št. 013-0001/2013
Kamnik, dne 28. maja 2014

Župan
Občine Kamnik
Marjan Šarec